

Våtflugfiske

Det traditionella våtflugfisket har under senare år alltmer kommit i skymundan. Torrflugfiske och nymffiske har brett ut sig i stället. Ibland kan dock våtflugan med sitt ofta mjuka hackel fortfarande vara outstanding när det gäller att locka fisken till hugg. Jag åker aldrig till fjällen utan en liten ask med våtflugor som Red Tag, March Brown och Black Gnat. Ibland har de räddat fiskedagen, särskilt i harrvatten.

Den vanligaste formen våtflugfisket bedrivs i strömmande vatten och handlar i princip om att kasta ut flugan tvärs strömriktningen, eller något uppströms, och låta flugan följa strömmen nedåt och inåt den strand man står på. Oftast kommer hugget just när flugan börjar röra sig åt sidan efter den fria driften nedströms. Detta kan man förstås utnyttja genom att se till att få flugan att vika av just där man tror, eller vet, att fisken står. Ett fiskesätt som för övrigt också passar nymffiske i vissa strömmar.

Genom att våtflugan oftast inte är förtyngd hämmas inte flugans rörelse i strömmarna. Den blir därigenom mycket lik en sjunken insekt som följer med strömmen. Då den inte heller är särskilt välflytande befinner den sig ofta just i vattenytan, eller strax under, och kan därigenom efterlikna en insekt som just är på väg att kläckas. Då får fisken bråttom. Många våtflugor ser dessutom ut som äggläggande nattsländor som just dykt ner under vattenytan för att fästa sina ägg på lämpligt ställe.

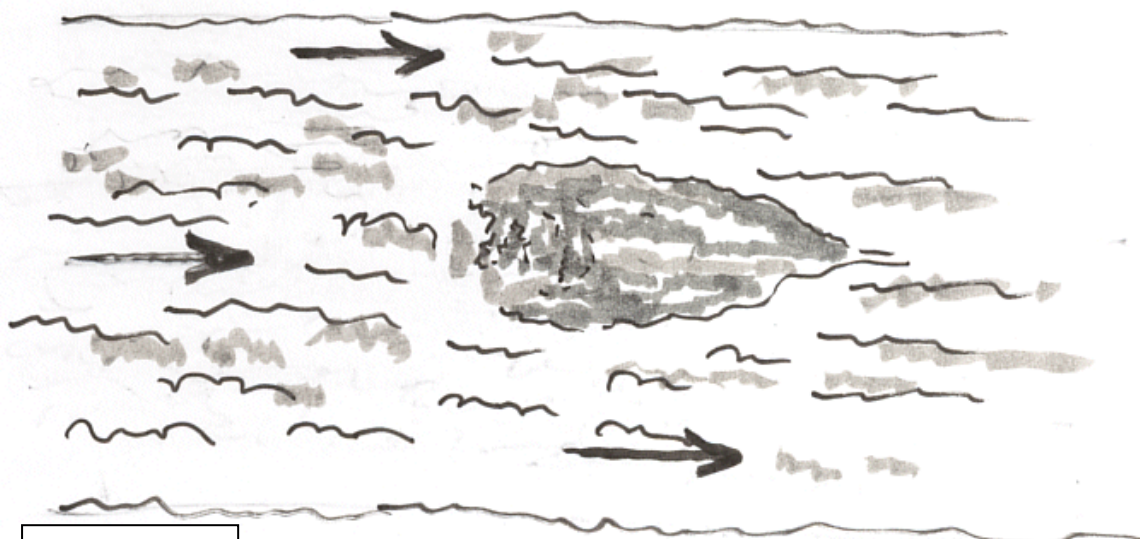
Våtflugfisket kan utövas också om man är en ovan kastare. Linan med flugan kan matas ut i strömmarna och för hand varefter flugan eller flugorna fiskas som vanligt.

Bottenstrukturen – toppen för fisket

Vill man ge sig större förutsättningar att lyckas med våtflugfisket kan man utgå ifrån några fakta om vattnet man fiskar i och hur bottenstrukturen ser ut.

Under vattenytan finns släta bottenpartier uppblandat med större och mindre stenar, gropar, grenar och andra typer av hinder och strömkoncentrerande inslag. Sannolikheten är rätt stor att fisken står där det är lite lugnare, alltså bakom stenar och andra hinder, i groparna och på de ställen där strömmen av någon anledning stannar av. Kan man hitta dessa platser och dessutom få flugan att komma ner i groparna, göra en runda i bakvattnen, följa strömmarna och så vidare är mycket vunnet.

Många av dessa företeelser som döljs under vattenytan kan man lista sig fram till genom att studera vattnet. Strömmarna på ovansidan är dock inte alltid desamma som längre ner i vattenlagren, så inget är som vanligt när det gäller fiske på förhand bestämt. Det finns dock några tecken man kan leta efter; I ett för övrigt oroligt vatten, som tyder på att det är stenigt, kan det finnas blanka fläckar av olika storlek där vattnet synbart är lugnare. Det antyder att det är en djupare grop just där. Fiska av dessa platser noga och gärna djupt. Ibland skapas mindre bakvatten i dessa gropar så håll koll på tafsens för det är inte alltid man kan hålla perfekt kontakt med flugan när den plötsligt rör sig mot den vanliga strömmen.

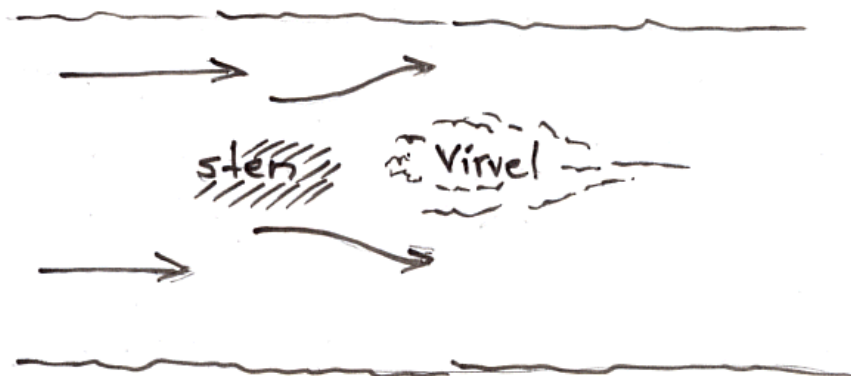

Blank fläck!

Blankfläcken från sidan

På motsvarande sätt kan ett lugnt vatten avbrytas av oroligare partier som antyder stenar eller andra hinder för vattnet. Också dessa platser är viktiga ur fiskesynpunkt. Generellt kan man säga att vattnet som stöter på ett hinder flyttas uppåt och gör att en virvel uppstår – en störning i ytan. När vattnet sedan trycks tillbaka av strömmen kan bakvattnet skapas. Eftersom vattnet rör sig nedströms kommer virveln att uppstå en bit nedanför stenen.

Strömmen uppifrån.

Strömmen från sidan.

Om man leker med tanken att man kastat flugan rakt ut över strömmen är en naturlig rörelse för flugan att skapa en båge som en kvarts varv av en stor cirkel med kastaren som mittpunkt. Det är denna onaturlighet som ibland gör att fisken ser flugan bland allt annat som rör sig i vattnet. Strömmen påverkar flugan så att den rör sig högt i vattnet troligen genom hela bågen. För att bättre möjliggöra att man kommer ner till fisken brukar man sätta på en sjunkande tafs, ett blyhagel en bit ovanför flugan, eller förtynga själva flugan. Det fungerar ibland.

Vid andra tillfällen kan det dock vara mer effektivt att fiska mer aktivt. Stanna upp linans rörelse i sidled genom att menda den, d v s flyttar linbågen som uppstår, eller att vifta ut ytterligare lina. Detta medför dessutom att flugan kommer att förändra sin drift både i sidled och i djupled, eftersom den börjar sjunka i samma ögonblick som pressen från strömmen minskar. På så sätt kan man få flugan att sjunka ner i groparna, stanna upp bakom stenarna och reta fisken genom att en rörelse plötsligt ändras.

Utnyttja strömmarna

Högt och snabbt vatten gör att flugan betar sig annorlunda jämfört med en lugnare vattenföring vilket kan utnyttjas av eller bli en fälla för fiskaren. I det snabba vattnet kommer flugan att flyta högre och röra sig snabbare och mer okontrollerat. Genom att man mendar linan så att man kan lugna ner driften och styra flugan till de platser i strömmen som troligen innehåller fisk kan man avsevärt påverka chansen att få fisken att ta flugan. Ovan kan man läsa hur man utnyttjar linan och strömmen för att få flugan att röra sig lugnare, men hur gör man då om man vill att den ska röra sig snabbare?

När man kastat ut flugan i strömmen kommer den att flyta fritt så länge jag som kastare kan hålla linan slak. Flugan flyter då som strömmen för den och hängande i tafsen. I lugn ström innebär det att flugan är ganska död. För att göra flugans drift mer levande kan man försöka få den att röra på sig genom små, nätta spötoppsviftningar, eller försiktiga dragningar i linan. Varje rörelse flugan gör som förändrar den i förhållande till strömmen gör att vingen och hacklet pulserar och ger flugan liv, något som troligen utlöser huggreflexerna hos den fisk som ser den.

Ett annat knep för att få flugan att röra sig lite annorlunda är att lägga tafsen i ett halvslag runt kroppen på flugan. Den kommer därigenom i stället för att hänga som en död fluga i tafsen att få en sidgående aktiv rörelse som inte stämmer helt med strömriktningen eftersom den får bredsida mot strömmen. Man kan med lite god vilja hävda att flugan simmar.

Kastet är inte utfiskat förrän flugan har återkommit till fiskaren. Det är lätt att falla in i tanken att fisken finns mitt ute i strömmen, men fisken går där det finns mat, och det finns sannolikt lika mycket mat nära stränderna som ute i strömmen - kanske mer. Därför ska man fortsätta fiska också sedan flugan kommit in mot den strand där man står.

OBS! Tafsgrovleken ökad för att synas på bilden.

Befinner man sig ute på en udde kan man utnyttja strömmen till att reta en eventuell fisk som står rakt nedströms. Det är inte alltid fisken tar flugan även om den ser den. Särskilt gäller detta laxfisket, eftersom laxen slutar äta när den går upp i strömmarna för att leka. Men om man retar fisken tillräckligt kan den ändå hugga i ren ilska eller för att visa att den bestämmer.

Fiska därför flugan upp mot strömmen, släpp den åter nedåt i etapper och fiska den sedan uppåt genom strömmen igen. Detta kan gott upprepas några gånger om man fiskar en plats där man tror eller vet att det finns en fisk. Fisken blir sällan skrämmd av flugan, så man kan upprepa detta att hänga flugan framför nosen på fisken ganska många gånger innan den flyttar på sig. Och ofta har den då redan försökt jag bort den genom att slå på den med stjärten eller hugga efter den. Ibland kan man få trög fisk på detta sätt.

Man ökar betydligt sina chanser att få fisk om man får flugan att röra sig där man själv vill och inte bara där strömmarna för den. Ibland står fisken i strömmen och bara vilar, men mer ofta står den i strömkanterna och gör små utflykter till strömmen när det kommer något ätbart förbi. Att det är ätbart vet inte fisken förrän den provat. Vi ska få fisken att prova ofta.

Vattnets färg och klarhet avgör flugvalet

Val av fluga avgörs delvis av vilken färg vattnet har liksom vad strömmens botten utgörs av. Botten kan bestå av sand, gräs och mossa, eller sten av olika struktur och färg. Ibland är det detta som är den bakgrund mot vilken flugan projiceras för fisken. Vid andra tillfällen är det himlens färg som avgör. Det säger sig självt att i grumligt vatten måste flugan märkas mer än i ett klart vatten. Färg och storlek är oftast det vi kan spela med.

Om bottenfärgen är mörk syns förstås en ljus fluga mera och vice versa. Samma sak gäller himlen om flugan fiskas ovanför fisken. Här finns alltså ett stort friutrymme för tester. Vi vet ju sällan hur fisken står i förhållande till flugans drift genom vattnet.

Vattnet kan också ha varierande egenfärg. I en grumlig ström, eller med humusfärgat, brungult vatten behöver man flugor som syns bra. Det handlar då om gult, orange och rött men också vitt är ett bra val. Givetvis fungerar också andra färger ibland, men de upplevs sannolikt som svart. I ett grönt vatten, som många hav och vissa klara älvar, syns grönt och blått bäst och längst.

Luftens klarhet avgör också färgvalet. Vid klart väder väljer man samma flugor som i klart vatten och är vädret gråmulet måste man se till att flugorna ger tydliga kontraster och ju mörkare desto viktigare med kontrastverkan. I dåligt ljus kan fluorescerande färger vara bra.

Dessa färgeffekter är också viktiga om man fiskar djupt. Vattnets färg avgör vilken färg som syns bäst och djupast. Kommer man tillräckligt djupt blir alla flugor svarta eftersom inget ljus tränger ner. Det blåa ljuset når längst ner under klara dagar.

Svart fluga på natten

Det är ett känt faktum att svarta flugor går bäst på natten och anledningen är troligen att fisken oftast ser flugan mot en inte helt svart natthimmel varför flugan framträder rätt tydligt mot denna. För övrigt gäller också tesen om kontrastverkan, men vid mycket svagt ljus blir allt det ljusa grått. Kvällar, eller inte helt mörka nätter kan fluorescerande inslag i flugorna vara det som utlöser huggen.

Kastflöte och flugor

En typ av våtflugefiske som bedrivs i vissa delar av Norrland och Norge är en sorts spinnfiske med kastflöte och flugkast. Flugkastet är en tafs där det bundits in tre eller flera flugor med ett par decimeters avstånd mellan varje, var och en på sin egen lilla tafsbit. Hela flugkastet är ungefär en och en halv till två meter långt. Längst ut fästs ett cigarrformat kastflöte.

Genom att det är en bra vikt på kastflötet kan man kasta långt och styra flugorna över platser i älvarna där man tror att det står fisk. Genom att ibland veva bakåt kan flugorna driva helt fritt och genom att sträcka upp linan kan flugorna placera över stenar i strömmen. Detta fiske kan vara mycket effektivt och ge fisk på ställen som är praktiskt taget omöjliga att fiska med flugspö.

Fiskesättet är också vanligt i sjöar där man då sakta vevar in flugorna och på så sätt ger dem en rörelse. Man tycker att fisken ska bli skrämmd av plasket från kastflötet, och de blir de säkert, men då man kan kasta ganska långt kan man kasta över och förbi det ställe där man räknar med att fisken finns och de ser flugorna först när dessa passerar dem på väg mot land och kastaren.

© Leif Ehnström